

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Georgii Beyeri, J.U.D. De Utili & Necessaria Autorum
Juridicorum Et Juris arti inservientium Notitia
Schediasma, exhibens Indicem Autorum quos Tribus
Speciminibus recitavit & excerpsit**

Beyer, Georg

Lipsiae, 1720

VD18 90548167

I. Dissertatio de Principiis Justi & Decori, continens Apologiam pro Tractatu
Clariß mi Hobbii de Cive- Amstelodam.

urn:nbn:de:gbv:45:1-14273

I.
Dissertatio de Principiis Justitiae & Decori, continens Apologiam pro Tractatu Clarissimi Hobbii de Cive. Amstelodam.

1651. 12mo.

DIu incertus fuit orbis eruditus, cui nam; auctori hoc opusculum sit tribuendum, donec LAMBERTUS VELTHUYSEN Medicus Ultrajectinus in *Operum suorum universonum editione Roterod. 1680. 4to.* ingeniosi huius foetus patrem se profiteretur *Tom. II. p. 755. - 1012.* integrum hoc scriptum exhibens. De auctore & hisce operibus, pluribus egit *Thomas. in Monatl. Gedancfen anni 1688. mens. Martio p. 343. 353.*

In dissertatione praesenti negat auctor, se omnia probare, quae ab Hobbesio dicta sunt, id vero imprimis defendit: Originem legum moralium repetendam esse à lege fundamentali, quae est *conservatio sui ipsius.*

Scilicet postulat: DEUM esse; Eundem creasse mundum in sapientia; Eundem virtutes justitiae & veritatis exercere velle in mundi regimine.

Hinc deducit sequentia porismata: (1) Deum in creando mundo finem sibi proposuisse, quia sa-

pienter agere sit dirigere media ad finem. (2) Media in se habere debere aptitudinem ad finis consecutionem (3.) hominem non impune laturo si deviet ab illo ordine, quem DEUS vult observari in consecutione finis. Et præmio afficiendum quod vitam instituit juxta ordinem præscriptum.

Ex hisce iterum colligit: (1) formam virtutis non petendam ex notitionibus communibus, necque ex utilitate inde resultante (quoad probatur 263) sed ex ratione ipsa, cujus nova ratio quaerenda non sit, quia tunc res in infinitum abiret. Et ita virtutem consideratam fuisse in statu integro. Sed nunc post lapsum interesse hominis virtutem sectari, sibi paret commoda & vitet incommoda. (2.) Hominis officium esse virtutem colere & vitium fugere. Aliud enim esse: notitiam habere virtutis aliud: cognoscere necessitatem homini impeditam studii virtutis. Illud ex constitutione finis hoc ex decreto justitiæ & veritatis exercendæ provenire; poenam enim imminemtem facere ut tibi necesse sit virtutem sectari, quam dolorem fugere.

Hinc infert: incumbere homini (1.) inquisitionem, an DEUS nos scire velit munera in ordine ad finem a nobis præstanda (2.) investigationem finis & ordinis quem DEUS observari vult in finis consecutione. Ex iisque porro concluditur jure naturali prohibita esse, quæ sua natura comparata sunt, ut finem à DEO in creatione constitutum & ordinem in mundo constitutum turbent vel impediunt; imperata vero, quæ talis sunt naturæ, ut finis iste ac ordo sine iis obtineri non possint.

fit. Sed quæ ex circumstantiis mutabilibus duplicem hunc ordinem ad finem acquirunt, ea jure permissivo præscribi aut prohiberi; ex quo jure permissivo oriuntur tam leges gentium humanæ, quam leges civiles particulares, quæ justæ non sint, nisi lege aliqua naturæ nitantur, i. e. vel removeant impedimenta finis vel subsidia conferant ad finem promovendum. Debere vero commodum aut incommodum tale esse, quod momenti aliquid consideratione digni ad finis consecutionem aut remotionem confert, quia leve incommodum in ordine ad finis consecutionem nomen suum amittat. Dissentit itaque ab iis, qui omnem aeternum in se indifferentem, in virtutum semper aut vitiorum classem reponunt, simulac cum suis circumstantiis consideretur, tristemque eam sapientiam vocat, qua ne manum quidem extendere aut pedem attollere sine summa cura & attentione liceret. *p. 966.* ubi & *p. seq.* optime explicat differentiam officiorum juris imperfecti & juris perfecti. Inde *p. 968.* ulterius arguit: cum ordo in mundo à DEO originem habeat, nec sine summa sapientia constitui potuerit, homo vero in se deprehendat studium se conservandi, sanguini & medullis altissime insitum, ut evelli non possit, nec tamen ab homine ortum sit, recte se concludere, illum instinctum a DEO esse, adeoque recte se facere, si illi pareat. Itaque velle DEUM in homine conservari, quod, si tollatur, frustra quasdam partes & proprietates ipsi tribuisse videretur; sub iis comprehendi non modo quæ vitæ & membris in-

columitatem præstant, sed & evitationem eorum
 quæ naturali membrorum usui repugnant vel
 nem subvertunt, ad quem vitæ, membrorum
 & facultatum hominis natura ducit; huc vero no
 spectare, quando usus membrorum suspenditur
 aut propter maiorem commoditatem alium
 suppetentem plane nunquam excutitur, sed qua
 do membra aut facultates vel plane intercidunt
 vel iis aliquid contra committitur quam DEU
 intendit, aut tale, quod hominem in contemptu
 aut odium rapere possit, ex quo se privat auxil
 quibus commodius & securius vivere possit; ita
 doctrina de pudore ad principium de conseru
 tione etiam sit revocanda. Scil. peccare hic homi
 nem in dignitatem suam, idque dupliciter: (1) con
 tra decorem naturalem hominis, si deviet ab ill
 fine, ad quem appetitus naturalis ducit, & obj
 ctum immutet, in congressu præter naturali, et
 candescencia in rem inanimatam &c. (Itaque
 juste copulam appeti à sane capulari, sicut vi
 dictam ab eo, qui ob infirmitatem victoriam
 polliceri non potest. vid. p. 971. ubi etiam egreg
 ostendit, voluptatem non esse finem appetitus,
 in iis affectibus quos pro arbitrio excitare in no
 stra potestate non est, secus in aliis p. 972) 2. contra
 suam dignitatem stricte dictam seu eminentiam
 in ordine creaturarum, quo spectat scortatio stri
 cte dicta, quia actus iste veneris vilis non ornato
 matrimonio; item divortium & polygamia; se
 incestum esse contra pudorem stricte dictum
 eiusque rationem, secus quam reliquorum deli
 ctorum

etorum ex statu integro non petendam, quia tunc
 pudori locus erat. Hactenus dicta, quæ prolixius
 repetit pluribusque exemplis illustrat *p. 981. seq.*
987. nunc prolixè *p. 972. seqq.* ab objectionibus,
 vindicat, ostendendo, pudorem &c. non esse æsti-
 manda ex opinionibus gentium moratorum, sed
 ex infirmitate & imperfectione aliqua, quam DEUS
 abesse, aut saltem tegi vult, vel coram omnibus,
 vel certis quibusdam personis. Scil. talia non re-
 tegenda esse, nisi absit impudentiæ nota, qualis
 abest in refectione necessaria, vel infantum recens
 matorum, aliisve circumstantiis. Porro penes
 gentes barbaras, ubi nuditas in mores receptos ab-
 omittit, vel scortatio in parte cultus divini reponitur,
 vel incestuosa conjugia magno decore honoran-
 tur, nihil propterea contra jus naturæ præscribi
 posse ostendit solide *p. 983. seq.* Qua occasione
p. 976. 980. probat instinctum naturalem non
 fieri posse regulam Juris Naturæ.

Hactenus de peccatis in DEUM & seipsum,
 nunc *p. 987.* de iis, quæ patrantur contra pro-
 ximum. Ubi ita procedit: cum vitæ membro-
 rumque integritas homini à DEO commendata
 non possit sine mediorum ope vel ad breve tem-
 pus produci, sequitur DEUM jus concessisse in ea
 quæ huc utilitatem conferunt; conferunt vero
 omnes creaturæ, ergo in omnes jus habeo; cum
 autem proximus meus in eadem constitutus sit
 dignitate, ergo ipsi simile jus in omnia. Neque ex
 creaturarum respectu alia pars illi, alia mihi assi-
 gnata, sed distinctio bonorum orta ex pactis. Quæ

d. p. 987. seqq. luculentius probat & ab objectionibus vindicat imprimis prolixus est in ostendendo non obligari nos, ut vitam pro proximo ponamus. Dein *p. 994.* limitat thesin de jure omnium *omnia exceptis ipsis hominibus;* quia DEUS statu primævo hominem homini non subiecit. Licere quidem mihi proximum subigere, imo occidere, si rebus meis conducatur, non tamen quod directe in illum jus habeam, sed quia jus habeo meis utendi, defendendi & impedimenta tollendi; scilicet non possum proximum gratis affligere neque nisi in ipsa defensione juris mei, & removendo impedimento quod ipse posuit. vid. omnino *p. 995.* Ubi & usum hypotheseum harum monstrat sequentibus axiomatibus: (1.) *Quicquid sua natura malum est, ejus prohibitio extremæ necessitatis est, neque major aliqua necessitas duræ hoc mundi ordine & regimine evenire potest, prior cedere debeat.* Nullam itaque incumbere necessitatem, quare liceat DEUM abnegare Eivem trahere aut peccata committere contra dignitatem hominis aut decorum naturale. exinde etiam *p. 1001.* deducit, quid juris Magistratui his in rebus concedi potuerit. (2.) *Quicquid sua natura malum est, ita ut nunquam bonum fieri possit, illud periclitans sequi potest ad usum aut defensionem juris mei extra peccati labem; neque ideo teneor ut perire ab usu juris mei.* Quod declarat & multiplicis exemplis illustrat *p. 1001. - 1004.* (3.) *illa peccata ceteris sunt graviora, que nos maxime a fine revocant & in devia deducunt.* Hujus axiomatis

ctatio pertingit *ad finem opusculi*, ubi iterum exempla suppeditat & consecutanea inde derivat, atque totum jus poenarum exponit an & quomodo singula delicta sint coercenda.

Mallet vero integrum hoc opusculum cum cura, & quidem saepius perlegi, cum obscuritatem methodi largissime compenset utilitas ex meditationibus mediante lectione nobis se ingerentibus. Licet enim non omnia auctoris asserta probari possint, viam tamen sternunt, vel saltem occasionem suppeditant meditationibus ad veritatem propius accedentibus, praesertim in hac materia praem multis aliis utilissima. Earum vero thesium, in quibus dissentio, enumerationem privatim dabo.

Postquam haec prelo jam destinavimus, prodiit *disertatio* Praeceptoris nostri Venerandi, Dn. Thomasi de fundamentorum definiendi causas matrimoniales haecenus receptorum insufficientia, mense Majo hujus ipsius anni ventilata, ubi §. 87. - 139. Velthuyssii intentionem tum praesenti, tum alio ejusdem tractatu *de naturali pudore & dignitate hominis Operum P. 1. p. 106. seqq.* propositam ita clare & distincte repraesentat, ut jam supervacanea sit nostra in excerptando opera, quam, modo fieri posset, lubenter hinc ejice-

remus.

II.

*BENEDICTI WINCKLERI Principi-
rum Juris libri quinq; in quibus genuina Juris
Naturalis & positivi principia & Jurispru-
dentia fundamenta ostenduntur, ejus sum-
mus finis proponitur & divina autoritas
probatur. Lips. 1615. 8vo. plagg.*

39.

Multa in hoc scripto deprehendimus, quae
iurisjurisprudentiæ naturalis Autores intactæ
reliquerunt, & profecto pietas & in ratiocinandi
prudentiâ efficit, ut hoc scriptum optimis accen-
seri mereatur, nisi quod necessariæ distinctioni
Legis Divinæ in naturalem & positivam universalem
defectus (prout ferebant ista tempora,) erudi-
tas Autoris meditationes aliquando turbaverit.

Libro primo ostendit actiones hominis esse
spontaneas, neque lege DEI æterna, nec lege coeli,
nec lege elementari irresistibilem iis necessitate
impositam esse. Quam in re n. singula hæc
præsupposita explicat; scil. c. 1. probat, principia
juris diligenter investiganda & cognoscenda esse
rationes simul exponit cur ea vulgo negligantur
c. 2. ostendit, hæc principia non ex ipsis legibus de-
sumenda, sed ex Theologia (in latiori significato
accepta) & Philosophia.

Cap. 3. & 4. omnem justitiam referendam ad
voluntatem DEI, neque aliam esse legem DEI
æternam qua occasione de quadruplici Lege et

hypo